

Vanaf het Trojaanse paard gaan we stap voor stap terug in de tijd

THEATER

HUIS VAN TROJE

Door Mateusz Staniak, Toneelschuur

Producties, ITA

Gezien 7/3, Schuur Haarlem

Te zien 4/4 en 5/4, ITA

Met een strakke esthetiek en imponerende vrouwenrollen vertelt *Huis van Troje* in ITA het verhaal van de val van Troje achterstevoren.

Iedereen kent de mythe van het paard van Troje, de list waarmee de Grieken de Trojanen versloegen. Maar hoe begon de Trojaanse Oorlog, waarvan dat houten paard het eindpunt was? Dat is iedereen vergeten. Regisseur Mateusz Staniak en Laura De Geest (die de rol van Cassandra speelt) maakten een bewerking waarin ze inspiratie putten uit onder meer *Trojaanse vrouwen* en *Hekabe* van Euripides en *Cassandra* van Lesia Ukrainka. In *Huis van Troje* vertellen ze het verhaal achterstevoren.

Als een reeks teruggespoelde bliksemingslagen tonen korte scènes de eerste uren na de val van Troje. Uren van chaos en wanhoop waarin alles

zijn betekenis heeft verloren en de doden op het slagveld liggen, verbeeld met hoopjes zwart zand. De beelden van Staniak zijn kort, intens en visueel sterk. Ze branden zich op je netvlies en verdwijnen dan weer.

Groeiende ongerustheid

Daarna vertraagt het tempo. De inslagen worden de doffe dreunen van naderend onheil, dat door de omgekeerde vertelvolgorde steeds verder naar de achtergrond verdwijnt. In plaats van groeiende ongerustheid zien we de Trojanen met elke scène meer

‘Ik zeg alleen maar wat er vlak voor mijn neus gebeurt,’ zegt Cassandra

bulken van het zelfvertrouwen.

Het zijn scènes waarin vooral de vrouwen uitblinken. Zoals Elsie de Brauw, die van koningin Hekabe een onverzettelijke strateeg maakt, maar net genoeg kwetsbaarheid laat doorschemeren. En De Geest maakt indruk als Cassandra, de enige die niet gelooft in een goede uitkomst.

Volgens de mythe had Cassandra de gave de toekomst te voorzien, maar door een vloek van Apollo werd

ze door niemand geloofd. In deze bewerking wordt ook die gift binnenstebuiten gekeerd. Ik ben geen ziener, zegt Cassandra. “Ik zeg alleen maar wat er vlak voor mijn neus gebeurt.”

En dat is misschien wel het moeilijkste wat er is, zo toont *Huis van Troje*. Juist voor de dingen die zich aan het voltrekken zijn, is de mens vaak blind, zeker als het vizier is gericht op macht. En de sleutel voor die blindheid is dat we niet vaak en niet aandachtig genoeg achterom kijken.

Slechts een radertje

Wie omkijkt, ziet een hopeloze cyclus van vergelding waarin men zich met elke strategische zet verder vastdraait. En het zijn vooral de kinderen die, als pionnen in dat schaakspel, de dupe zijn. Zoals de jonge Polyxena, die zich verheugt op haar huwelijk met Achilles, zich niet bewust dat ze slechts een radertje is in een list.

Cassandra is de enige die voorbij dat spel probeert te kijken. Voorbij de muren van het spiegelpaleis dat het Trojaanse koningshuis rond zichzelf heeft opgetrokken, en waarin het alleen nog maar de reflectie ziet van zijn eigen onaantastbaarheid.

Elise van Dam